

Sosyal Bilgiler Öğretimi: Öğretmenim Bana Hikaye Anlatır mısın?

Sabri SİDEKLİ*
Zafer TANGÜLÜ**
Selami YANGIN***

Özet

İçinde bulunan zamandan farklı bir zamandaki insanları ve olayları öğrenmek için hikâyeler öğrenme sürecini aktif ve anlamlı kılabilir. Öğrenciler geçmiş ve şimdi arasında bağlantılar kurma, zaman içindeki gelişimlerini görmek için konuları takip etme, kendi dünyalarını şartlar içinde görmeye başlama ve geçmişin şimdikiyi şekillendirmeye ne kadar yardımcı olduğunu anlama konularında edebi ürünlerden yardım almaktadırlar. Bu araştırmanın amacı ilköğretim dördüncü sınıf öğrencilerinin Sosyal Bilgiler konularını öğrenmede hikâye destekli sınıf içi etkinliklerle öğretimin etkisini belirlemektir. Bu çalışma 2012-2013 Eğitim – Öğretim yılı güz döneminde Muğla İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı bir merkez ilköğretim okulunda 4. Sınıf öğrencileri ile yapılmıştır. Araştırmaya toplam 53 öğrenci katılmıştır. Bunlardan 25'i deney grubu, 28'si ise kontrol grubudur. Araştırmada 4 seçenekli çoktan seçmeli 20 maddeden oluşan akademik başarı testi kullanılmıştır. Araştırmada uygulama süreci 4 hafta ile sınırlandırılmıştır. Araştırma sonucunda hikaye destekli sınıf içi etkinlikle öğretim yapılan deney grubundaki öğrencilerin kontrol grubuna göre anlamlı bir farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Elde edilen bulgulara göre hikaye destekli öğretimin öğrencilerin akademik başarısının artmasında etkili olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelime: Hikaye, Sosyal Bilgiler, Akademik Başarı, İlkokul, Yönler

---

* Yrd.Doç.Dr., Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, ssidekli@mu.edu.tr

** Yrd.Doç.Dr., Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, zafertangulu@mu.edu.tr

*** Yrd.Doç.Dr., Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, selami.yangin@rize.edu.tr

Teaching of Social Sciences: Could You Tell Me a Story, Teacher?

Abstract

Stories used to study on people and events in the past not in present, may make learning process active and meaningful. Students receive support from literary materials to link between the past and the present, to follow the studies for noticing their progress in time, to see their inner world and to understand the vital role of the past so as to shape the present. The aim of this study is to determine the effect of teaching with story-based classroom activities on learners of fourth grade Social Sciences. This study is made with primary school students of fourth grade depended on Muğla Provincial Directorate for National Education in the fall semester of 2012-2013 Academic year. 53 students have attended to this study. 25 of these students are experimental group and 28 of them are control group. Academic achievement test contained 20 questions with multiple choice of four-option is used. The application process is limited in four weeks. At the end of this study it is noticed that there is a remarkable difference between experimental group taught with story-based learning classroom activities and control group. The studies demonstrate that story-based teaching is effective in developing learners' academic achievement.

Keyword: Story, Social Studies, Academic Achievement, Elementary, Directions

Giriş

Sosyal Bilgiler dersinin temel amacı etkin vatandaş yetiştirmektir bu yönüyle ders doğrudan vatandaşlık eğitimi üzerine odaklanmış tek ders olma özelliğine sahiptir. Böylesine önemli bir dersin konularının ve disiplinlerinin çoğu eğitim kurumlarımızda halen öğretimi öğretmen merkezli olarak yürütülmektedir. Ders öğretmenlerin sadece düz anlatım ve benzeri dışında yöntem çeşitliliğine gitmemeleri ve ders araç- gereçlerinden yararlanmayı çoğu kez düşünmemeleri farklı öğretim modelleri kullanmamaları öğrencilerin dersten sıkılmalarına ve soğumalarına neden olmaktadır.

Özellikle edebi ürünlerin kullanılması Sosyal Bilgiler dersinin konularının öğretiminde önemli bir ders materyali olabilir. Edebi ürün sanatsal ve estetik bir amaç için yazılmış ya da oluşturulmuş, estetik kaygı güden eserdir. Başka bir ifade ile edebiyatın nesnesi, insan hayatının iyi ifadesi, bir dil ile temsil edilmesidir (Şimşek, 2009: 391). Edebi ürünlerin

kullanıldığı öğretim durumlarında, yaparak yaşayarak öğrenen, birden çok kaynağı kullanma bilinç ve becerisi gelişen öğrenciler, sorumluluk sahibi birer yurttaş olarak sürdürecekleri gelecek yaşamlarında da bunları kullanabileceklerdir (Çencen, 2011: 4).

Çencen (2011)' e göre edebi ürünlerin derslerde kullanılması, öğrenciler açısından şu faydaları sağlayacaktır

- Öğrencilerin eleştirel düşünme becerilerini geliştirir,
- Yerel tarihin anlaşılmasını sağlar,
- Öğrencilerin, farklı insanların hayat ve deneyimlerine ilişkin derin anlayış geliştirerek empati kurmasını sağlar,
- Farklı bakış açılarının analiz edilmesini sağlayarak, geleneksel ders kitaplarında eksik olan çoklu bakış açısının gelişmesini destekler,
- Öğrencilere tarihin sürekliliğini kavratır, Soyut tarihsel kavramların öğrenilmesine yardımcı olur.

Sosyal bilgilerde hikaye kullanımı çocukların tarihsel farkındalık akademik başarı kazanmaları için önemli bir fayda sağlar (Mccall, 2010; Demir ve Akengin, 2011).

Bir edebi tür olarak öykü ya da eski adıyla hikâye için farklı tanımları yapılmaktadır. Öykü, olmuş ya da olabilecek olayları anlatan kısa edebiyat eseridir. Öykü, insan hayatından farklı parçalar sunan, bunu yere ve zaman örgüsüne bağlayarak yapan kısa yazın türüdür (Ciravoğlu, 2000). Hikâyeler aşağıda sıralanan nedenlerden dolayı bu ders öğretimi için işlevsel birer öğretim materyali olarak kabul edilebilirler;

- Öğrencilerin kafa karıştırıcı ve muammalı geçmişten bir anlam çıkarmalarında önemli bir rol oynaması,
- İmgeleme gücünü artırması, Dikkat çekmesi,
- Milli duyguları güçlendirmesi, Tarihin aslında hayatın kendisi olduğunu kavratması,
- Çocuklara deneyimlerinin ötesinde farklı dünyalar sunması,
- Çocukların öyküdeki kahramanların inanç ve eylemlerini keşfederek sıradan ve güçlü olan insanların duygu ve olaylar karşısındaki tavır ve davranışları değerlendirmesine olanak tanınması, Çocuklara tarihsel terimleri ve yeni sözcükleri kazandıracak nitelikte ve tarihsel terimlerin yoğun olarak kullanıldığı kaynaklarla çalışma imkânı sunması,
- Daha resmi bir bağlamda sunulduğunda zor ve hassas gelebilecek fikirleri tanıtımda bir araç olması,
- Yazılı, görsel ve diğer tarihsel materyalleri kullanarak tarih dersini ilginç ve çekici hale getirmesi, heyecan yaratması

- Uzak geçmişin daha rahat öğretilmesine yardımcı olması, Geçmişin günümüze getirilmesi, Geçmiş karakterlere hayat vermesi,
- Tarihsel düşünme becerilerine katkı yapması,
- Öğrencinin okumaya olan ilgisini artırması, Öğrencilerin kelime dağarcığını zenginleştirilmesi,
- Geçmiş ayrıntılarıyla canlandırmasıdır (Farmer ve Cooper 1998; Ata, 2001; Şimşek, 2000; Dilek ve Yapıcı, 2003; Demircioğlu, 2005; Çencen, 2011, Mc Govan, 1996, Savage ve Savage, 1993, Tunnel ve Ammon, 1996, Bisland, 1999, Öztürk ve Otluoğlu, 2002, Tindall, 1996, Levstik ve Barton, 2005, Drake ve Drake, 1990, Lebsack, 2002, Porter, 1995).

Common (1986) da hikâyelerin niçin sosyal bilimler müfredatının parçası olmasını dört nedende toplamıştır. Birincisi, hikâyeler tarihsel olaylar hakkında tepkisel davranışların ipuçlarını verir. İkincisi, gerçeklerin daha kolay bilinmesine yardımcı olur. Üçüncüsü, her hikâyenin bir sonu vardır ve bu yüzden temelden tatmin edicidir. Sonuncusu, hikâyeler, öğretmenler ve öğrencilere aynı bilgi kaynağından çizilen ve eşit adımlar atarak insanları ve olayları tartışmak için imkan sağlar. Bu yönüyle hikâyelerin kullanılması sosyal bilgiler dersinde öğrencilerin iletişim becerileri içinde gereklidir (Howard, 1999).

Savage ve Savage (1993)'ten akt. Demir ve Akengin, (2011)'e göre Sosyal Bilgiler öğretiminde hikâyelerin kullanılması;

- Öğrencilerin kültürel farkındalıklarını anlamaya yardım eder.
- Öğrencilere hikâyelerde yer alan karakterler kadar, yerler hakkında da düş gücü sunar.
- “Sonra” ve “Şimdi” kavramları kadar “Değişim” ve “Süreklilik” kavramlarını da geliştirir.
- Bütün insanların çeşitli ihtiyaçlara sahip olduğu kadar, kıtlık, sel, deprem vb. problemlerle de karşılaşabileceklerinin farkına vardırı.

Sosyal bilgiler öğretiminde hikâyeler kullanılırken bazı kriterleri de göz önünde bulundurmak gerekir. Bu ölçütleri şu başlıklar altında toplayabiliriz; Öğretim programına uygunluk, Öğrenci düzeyine uygunluk, Hikâye içeriğine uygunluk, Dil ve anlatım yönünden uygunluktur (Demir ve Akengin, 2011: 11-14).

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı önemli bir edebi tür olan hikayelerle desteklenen Sosyal Bilgiler dersinde “yönler” konusundaki öğrencilerin akademik başarı durumlarındaki değişimi incelemektir.

Araştırmanın amacı doğrultusunda şu sorulara cevap aranmıştır.

1. Ön test sonucuna göre öğrencilerin “yönler” konusundaki akademik başarıları arasında gruplara göre anlamlı bir farklılık var mıdır?
2. Ön test ve son test sonuçlarına göre kontrol grubundaki öğrencilerin akademik başarıları arasında anlamlı fark var mıdır?
3. Ön test ve son test sonuçlarına göre deney grubundaki öğrencilerin akademik başarıları arasında anlamlı fark var mıdır?
4. Son test sonuçlarına göre deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin akademik başarıları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

Araştırmada hikâye türünün ilgi kurulduğu üniteyle sistemli bir şekilde ilgi kurulduğu ve bu şekilde sunulduğu, öğrenci katılımının sağlandığı ve bu süreçte tüm değişkenlerin kontrol altında tutulduğu varsayılmıştır.

Yöntem

Bu bölümde araştırmanın modeli, çalışma grubu, verileri toplama aracı ve verilerin analizinde kullanılan istatistiksel yöntemler üzerinde durulmuştur.

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, öntest-sontest kontrol gruplu deneysel bir desende tasarlanmıştır. Bu araştırmanın deneysel desen olarak tasarlanmasının nedeni araştırmada seçilmiş olan başarıyı artırmaya yönelik yöntemin etkisini belirlemektir. Hikâye destekli sınıf içi etkinliklerin etkisini belirlemek ve bir kontrol grubuyla karşılaştırmak amacıyla bu araştırma yöntemi deneysel yöntem olarak belirlenmiştir. Karasar (2012) göre, deneysel desenler, değişkenler arasındaki neden sonuç ilişkilerini keşfetmeyi amaçlayan araştırma desenleridir. Araştırmacı bu amacını gerçekleştirmek için deneysel değişkenleri (bağımsız değişkenleri) manipüle etmek (değişimleme), iç geçerliliği korumak için dışsal (istenmedik) değişkenleri kontrol altına almak ve bağımlı değişkenler üzerinde ölçme yapmak durumundadır

Çalışma Grubu

Araştırma 2012-2013 Eğitim Öğretim Yılı Bahar döneminde Muğla İl Milli Eğitim Müdürlüğüne Bağlı bir merkez İlkokulunda 4. sınıflarla yapılmıştır. Araştırmaya toplam 53 öğrenci katılmıştır. Bu öğrencilerden 25'i deney grubu 28'si kontrol grubunu oluşturmaktadır. Araştırma ilkokul 4. Sınıf Sosyal Bilgiler dersinin "yönler" konusunda yapılmıştır. Araştırma sürecinde deney grubuyla dört hafta hikaye destekli etkinliklerle öğretim çalışmaları yapılmıştır.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada 4. Sınıf Sosyal Bilgiler dersindeki "yönler" konusu ile ilgili öğrencilerin başarı düzeylerini belirlemek için dört seçenekli çoktan seçmeli 20 maddeden oluşan başarı testi uygulanmıştır. Başarı testindeki maddeler İlkokul Sosyal Bilgiler Programındaki kazanımlar ve ilgili literatürler doğrultusunda hazırlanmıştır. Maddeler oluşturulduktan sonra alan uzmanları tarafından incelenmiştir. Ölçme aracının güvenilirliğini belirlemek için ilkokul 4. Sınıf 70 öğrenciye uygulanmıştır. Uygulama sonucunda yapılan madde analizinde ölçme aracındaki maddelerin ortalama güçlük düzeyinin % 59, maddelerin ayırt edicilik düzeyinin .42 olduğu tespit edilmiştir. Başarı testinin Kr20 güvenilirlik değerinin .74 olduğu bulunmuştur. Bu sonuçlara göre başarı testinin iç tutarlılığının yüksek olduğu görülmüştür.

Veri Analizi

Öğrencilerin sosyal bilgiler dersindeki akademik başarılarını belirlemek için kullanılmış olan başarı testindeki maddelere öğrencilerin doğru cevap verme durumu "1" puan, yanlış cevap ve cevap vermeme durumu "0" puanla değerlendirilmiştir. Bu durumda öğrencilerin başarı testinden alabilecekleri en yüksek puan "20" en düşük puan "0" dır. Öğrenci başarısının bağımsız değişkenlere göre karşılaştırılabilmesi için aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri tespit edilmiş ve araştırmanın amacı doğrultusunda bağımsız *t*-Testi ve bağımlı *t*-Testi uygulanmıştır. Ölçme aracıyla elde edilen verilerde anlamlı farklılık düzeyi $p < .05$ olarak kabul edilmiştir.

Bulgular

Bu bölümde araştırmanın amacı doğrultusunda elde edile bulgulara yer verilmiştir.

1. **Alt problem:** Sosyal Bilgiler Dersinde “Yönler” konusu ile ilgili ön test sonuçlarına göre kontrol grubu ile deney grubu arasında anlamlı bir farklılık var mıdır? Sorusuna cevap aranmıştır. Elde edilen bulgular analiz edilerek Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Öğrencilerin Gruplara Göre Ön Test Bağımsız t-Testi Sonuçları

Grup	N	$\bar{X}$	Ss	sd	t	p
Kontrol	28	7.82	2.27	51	1.235	.226
Deney	25	7,73	2.86			

Tablo 1’de verilmiş olan veriler incelendiğinde ön-test sonuçlarına göre kontrol grubu ile deney grubunun Sosyal Bilgiler dersindeki “Yönler” konusu akademik başarıları arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı belirlenmiştir [$t_{(51)}=1.235, p>.05$]. Ön-test sonuçlarına göre kontrol grubunun başarı ortalaması ($\bar{X} = 7.82$), deney grubunun başarı ortalaması ($\bar{X} = 7.73$) olduğu bulunmuştur. Bu sonuçlara göre öğrenciler yeni öğrenecek oldukları ünite ve konularına yaklaşık olarak % 38’ düzeyinde ön bilgiye sahip oldukları görülmüştür.

2.**Alt problem:** Sosyal Bilgiler Dersinde “Yönler” konusundaki kontrol grubunun ön test ile son test sonuçları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır? Sorusuna cevap aranmıştır. Elde edilen veriler Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Test Sonuçlarına Göre Kontrol Grubunun Bağımlı t-Testi Sonuçları

Test	N	$\bar{X}$	Ss	sd	t	p
Ön-Test	28	7.82	2.27	27	9.425	.000
Son-Test	28	15,64	3.49			

Araştırma sürecinde kontrol grubundaki öğrencilerin akademik başarılarındaki durumları ile ilgili analiz sonuçları Tablo 2’de verilmiştir. Bu sonuçlara göre kontrol grubunun ön-test ile son-test sonuçları arasında anlamlı farklılık elde edilmiştir [$t_{(27)}=9.425, p<.05$]. Kontrol grubunun ön-test ve son-test ortalamaları incelendiğinde son-testte öğrencilerin akademik başarılarında ön-test sonuçlarına göre yaklaşık olarak % 100 düzeyinde artış olduğu gözlemlenmiştir.

3.**Alt problem:** Sosyal Bilgiler Dersinde “Yönler” konusundaki deney grubunun ön test ile son test sonuçları arasında anlamlı bir farklılık

var mıdır? Sorusuna cevap aranmıştır. Elde edilen bulgular analiz edildikten sonra Tablo 3’de verilmiştir.

Tablo 3. Test Sonuçlarına Göre Deney Grubunun Bağımlı t-Testi Sonuçları

Test	N	$\bar{X}$	Ss	sd	t	p
Ön-Test	25	7,73	2.86	24	15.860	.000
Son-Test	25	18,66	2.31			

Tablo 3’deki veriler incelendiğinde deney grubunun ön-test ve son-test sonuçları arasında anlamlı farklılık bulunmuştur [$t_{(24)}=15.860$, $p<.05$]. Bu sonuçlara göre hikâye destekli sınıf içi etkinlikle ders işlenen deney grubundaki öğrencilerin “Yönler” konusundaki akademik başarısı ön-test sonuçlarına göre son-testte anlamlı düzeyde artış göstermiştir.

4.Alt problem: Sosyal Bilgiler Dersinde “Yönler” konusu ile ilgili son test sonuçlarına göre kontrol grubu ile deney grubu arasında anlamlı bir farklılık var mıdır? Sorusuna cevap aranmıştır. Elde edilen veriler Tablo 4’de verilmiştir.

Tablo 4. Öğrencilerin Gruplara Göre Son Test Bağımsız t-Testi Sonuçları

Grup	N	$\bar{X}$	Ss	sd	t	p
Kontrol	28	15,64	3.49	51	5.147	.000
Deney	25	18,66	2.31			

Son-test sonuçlarına göre kontrol ve deney gruplarının akademik başarı durumları Tablo 4’de verilmiştir. Tablo 4’de verilen bilgilere göre deney ve kontrol gruplarının akademik başarıları arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir [$t_{(51)}= 5.147$, $p<.05$]. Elde edilen anlamlı farklılık deney grubunun lehine gerçekleşmiştir. Son test sonuçlarına göre deney grubunun akademik başarı ortalaması ($\bar{X} = 18.66$), kontrol grubunu akademik başarı ortalamasından ($\bar{X} = 15.64$) daha yüksek olarak bulunmuştur. Bu sonuca göre öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersinde akademik başarılarını arttırmada hikâye destekli sınıf içi etkinlikle ders işlemenin öğrencilerin akademik başarısının gelişmesinde etkili olduğu görülmüştür.

Tartışma

Yapılan çalışma sonucunda Sosyal Bilgiler dersinde hikâyelerle işlenen ders etkinliğinin öğrencilerin başarısını arttırdığı sonucuna

ulaşmıştır. Bu sonuç, Top, (2009)'un "İlköğretim 8. Sınıf T.C İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinin Öğretiminde Edebi Ürünlerin Kullanımının Öğrenci Başarısı ve Tutumuna Etkisi" konulu çalışmasıyla, Akkuş'un (2007) "Tarih Öğretiminde Edebi Ürünlerin Kullanımının Öğrenci Başarısına Etkisi" adlı doktora çalışmasıyla, Erdoğan (2007) yapmış olduğu, "İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi Tarih Konularının Öğretiminde Resimlendirilmiş Öykülerin Tarihsel Düşünme Becerilerinin Gelişimine Etkisi" konulu çalışmayla, Şimşek'in (2000), "İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersinin Öğretiminde Hikâye Anlatım Yönteminin (Storytelling) Kullanımı" adlı çalışması, Şimşek'in (2004) "İlköğretim Okulu Sosyal Bilgiler Dersi Tarih Konularının Öğretiminde Hikâye Anlatım Yönteminin Etkililiği" adlı çalışması ve Şimşek'in (2004) "İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersinde Tarihsel Hikâyeye Yönelik Öğretmen Görüşleri" konulu çalışmasında, ulaştığı bulgularla paralellik göstermiştir. Ayrıca, Candan (2003), "Tarih Öğretiminde Ayrıntılı Okuma Becerilerinin Geliştirilmesi" isimli doktora çalışmasında tarih öğretiminde okuma becerilerinin geliştirilmesi, okuma güçlüklerinin temelden giderilmesinin gerekliliği üzerinde durmaktadır. Ders etkinliklerinin birçok yazılı gereçle zenginleştirilerek sevdirelilip öğretilmesinin önemini vurgulamıştır.

Ravitch, (1989)'a göre içinde bulunan zamandan farklı bir zamanda insanları ve olayları öğrenmek için edebi ürünler gibi hiçbir unsur öğrenmeyi daha aktif ve anlamlı kılamaz. Musbach (2001) "Using Primary Sources in the Secondary Classroom" adlı çalışmasında pek çok nedenlerden dolayı ders kitaplarının öğrenciyi sıktığı, dersi durağanlaştırdığını ama mektup, günlük, anı, poster ve fotoğraf gibi kaynakların sınıfa getirilmesinin tarihe karşı sıklıganlığının ve kapatılmışlığının açılmasında bu kaynakların önemi üzerinde durmaktadır. Nelson ve Nelson (1999) "Learning History Through Children's Literature" adlı çalışmasında, edebiyatın önce öğrencileri derse dahil edilmesinde, derse karşı ilgilerinin artırılmasında, dersin daha ilginç hale gelmesinde ve edebiyatın tarih dersini anlamlı kılmak için derse renk ve bakış açısı sağlamada önemli katkılar sağladığını açıklamışlardır. Marsha K. Savage ve Tom V. Savage (1993) "Ortaokul Sosyal Bilgiler Dersinde Çocuk Edebiyatı" adlı çalışmada, Sosyal Bilgiler öğretiminden istenen amaçlarının gerçekleştirilmesinde, Çocuk Edebiyatı ürünlerinin bu derste kullanılacak materyale ilişkin zenginlik kaynağı oluşturduğunu belirtir. Araştırmacılar, Çocuk edebiyatı ürünlerinin; Kültürel çalışmalar, Coğrafi çalışmalar, Tarih Çalışmaları ve Ekonomik kavramlar olmak üzere başlıca dört açıdan sosyal bilgileri tamamladığına dikkat çekmişlerdir. Genel olarak dersleri, özel olarak da Sosyal Bilgiler derslerini sıkıcılıktan kurtaracak, öğrencinin hem dersi sevmesini sağlayacak

hem de ders hakkında düşünüş ve yorumlanmasında çoklu bir bakış açısını sunabilecek edebi eserlerden biri de hikâyelerdir. Hikâyelerle hazırlanan bir ders etkinliğinin, çocukluğa özgü soyut düşünceyi harekete geçirici (Dilek ve Yapıcı, 2003), öğrenileni kolay hatırlamayı sağladığı ve duyuşsal alana ilişkin kazanımlarında olumlu bir etkiye sahip olduğu anlaşılmıştır. (Tekgöz, 2005)

Çencen, (2011)'e göre edebi ürünler, öğrencilerin kendi zaman ve yaşam şartlarının çok dışında bir hayatı anlatmaktadır. Öğrenciler geçmiş ve şimdi arasında bağlantılar kurma, zaman içindeki gelişmelerini görmek için konuları takip etme, kendi dünyalarını şartlar içinde görmeye başlama ve geçmişin şimdikiyi şekillendirmeye ne kadar yardımcı olduğunu anlama konularında edebi ürünlerden yardım almaktadırlar. Böylece öğrenci farklı zaman-mekânlarda yaşanmış olayları daha iyi anlamlandırıp ve tarihi olayların arka plânlarını öğrenerek çok yönlü düşünme ve değerlendirme imkânına sahip olacaktır.

Hikâyelerin Sosyal Bilgiler öğretiminde kullanılmasının yapılmış olan ulusal ve uluslararası birçok araştırmada öğrencilerin öğrenmelerinde etkili olduğunu ortaya koymuştur. Bu nedenle sosyal bilgiler dersindeki konuların soyut olma durumundan somut olma durumuna geçmesini sağlamak ve öğrencilerin konuları daha iyi öğrenmesi için hikâye destekli sınıf içi etkinliklerden yararlanılmalıdır.

Kaynakça

- Akkuş, Z. (2007). *Tarih Öğretiminde Edebi Ürün Kullanımının Öğrenci Başarısına Etkisi, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı, Atatürk Üniversitesi, Erzurum.*
- Ata, B. (2001). Yaratıcı Tarih Öğretimi, (Yosanne Vella'dan, çev), Millî Eğitim, Sayı : 150, s. 3-5.
- Bisland, B. M. L. (1999). Lysbet and the fire kittens: A historical inquiry. *Social Studies and Young Learner*, 11 (4), 1-4.
- Ciravoğlu, Ö. (1997). *Çocuk Edebiyatı, İstanbul: Esin Yay, s. 76.*
- Common, K. L. (1986). Students, Stories, and The Social Studies, *The Social Studies*, 77(3): 246-248.

- Çencen, N. (2011). "11. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Tarih Öğretmenlerinin "Edebi Ürün" Kullanımına İlişkin Görüşleri" Yayınlanmamış Doktora Tezi Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Ortaöğretim Sosyal Alanlar Anabilim Dalı Tarih Öğretmenliği Bilim Dalı.
- Demir, S. B. Ve Akengin, H. (2011), Hikâyelerle Sosyal Bilgiler Öğretimi, Pegem A Yayıncılık, Ankara.
- Demircioğlu, İ.H. (2005). Tarih Öğretiminde Öğrenci Merkezli Yaklaşımlar, Ankara: Anı Yay.
- Dilek, D. Ve Yapıcı, G. (2003), "Öykülerle tarih öğretimi yaklaşımı", I. Sosyal Bilimler Eğitimi Kongresi, (15-17 Mayıs), Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi, İzmir.
- Drake, J. J. & Drake, F. D. (1990). Using childrens literature to teach about the american revolution. *Social Studies and Young Learner*, 3 (2), 6-8.
- Erdoğan, N. (2007). *İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi Tarih Konularının Öğretiminde Resimlendirilmiş Öykülerin Tarihsel Düşünme Becerilerinin Gelişimine Etkisi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bilim Dalı.
- Farmer, A. Cooper, C. (1998). *Storytelling in History. History and English in the Primary School*. London and Newyork.
- Howard, J. B. (1999). Using a social studies theme to conceptualize a problem. *The Social Studies*, 90 (4), 171-176.
- Karasar , N. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Levstik, L. S. & Barton, K. C. (2005). *Doing history: investigating wirth children in elementary and middle schools*, Routledge Publication.
- Mccall, A. L. (2010). Teaching powerful social studies ideas through litarature circles, *Social Studies*, 101 (4), 152-159.

- Mcgoven, T.M. (1996). With reason and rhetoric: Building the case for the literature social studies connection, *Social Education*, 60 (4), 203-207.
- Musbach, J. W. (2001). Using Primary Sources in the Secondary Classroom. *OAH Magazine of History*. (Fall 2001): 30-32.
- Nelson ve Nelson (1999), *Learning History Through Children's Literature*. (ERIC Document Reproduction Service No. ED435586).
- Öztürk, C. Ve Otluoğlu, A. (2002), *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Edebi Ürünler Yazılı Materyaller*, Pegem A Yayıncılık, Ankara.
- Porter, P. H. (Ed.). (1995). A story well told: Children's literature and the social studies. *Teacher's Resources. Social Studies and the Young Learner*, 8 (2), 23-25.
- Ravitch, D. (1989). The Revival of History: A Response. *The Social Studies*, 80(3), 89-91.
- Savage, M. K. & Savage, T. V. (1993). Children's Literature in Middle School Studies. *The Social Studies*, 84 (1), 32-36.
- Şimşek, A. (2000). *İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersinin Öğretiminde Hikâye Anlatım Yönteminin (storytelling) Kullanımı*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Şimşek, A. (2004). İlköğretim Okulu Sosyal Bilgiler Dersi Tarih Konularının Öğretiminde Hikaye Anlatım Yönteminin Etkililiği, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, Sayı: 2 (4), s. 495-509.
- Şimşek, A. (2004). *İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersinde Tarihsel Hikâyeye Yönelik Öğretmen Görüşleri. XII. Eğitim Bilimleri Kongresi Bildiriler Cilt IV*, Ankara: Gazi Üniversitesi Yay.
- Şimşek, A. (2009). Sosyal Bilgiler Dersinde Bir Öğretim Materyali Olarak Edebi Ürünler, *Sosyal Bilgiler Öğretimi*(Ed. Mustafa Safran), Pegem A Yayıncılık, Ankara.

- Tindall, L. C. (1996). A comparison of teaching social studies using a traditional textbook approach versus using a literature based approach. (ERIC Document Reproduction Service No. ED401198).
- Top, M. (2009). *İlköğretim 8. Sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinin Öğretiminde Edebi Ürünlerin Kullanımının Öğrenci Başarısı ve Tutumuna Etkisi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Ana Bilim Dalı Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bilim Dalı.
- Tunnell, M. O. & Ammon, R. (1996). The story of ourselves: Fostering multiple historical perspectives. *Social Education* , 60 (4), 212-215.